

gaar af, og det var derfor allerheldigst, at Prøver kunde ske, naar det var Frostveir. Jeg antager, at, naar en gammel Kanon vilde løbe 5 à 6 Alen tilbage, vil den nye løbe 10—12, ja 15—20 Alen tilbage. Det er uimodigeligst dette voldsomme Tilbageslag, der klages over, og det er jo sikkert, at det er Artilleristen, det gaar ud over, thi det er ham, der maa slæbe Kanonen, saasnart den er afprovet, paa Balpladsen, hvor Kuglene falde, kan Fæsten ikke bruges dertil. Det er altsaa det allervæsentligste Punkt, som ikke er oplyst i Betænkningen, hvad Forskjel der er paa Tilbageslaget mellem den nye og den gamle Kanon.

Ordføreren (Berg): De Ytringer, der ere blevne fremsatte mod mine første Udtalelser fra den ærede Krigsministers Side, give mig kun Anledning til enkelte Bemærkninger. Den ærede Krigsminister vilde begrunde den Udsættelse, der har fundet Sted, af Prøverne med den tydske Bagladekanon derved, at man ikke kunde faae en Affutage. Det forekommer mig ikke nøiagtigt; thi som den ærede Krigsminister selv oplyste, foretog man senere Prøven uden en saadan, idet man særlig konstruerede Nødmiddels-Affutager. Det forekommer imidlertid mig, at naar man allerede i Februar 1874, som jeg nærmere har efterset, søgte at faae en saadan Affutage, og først i 1875 naaede at faae Løfte om en saadan, kunde man dog midlertidig have grebet til en Prøve ved Hjælp af disse særlig konstruerede Nødmiddels-Affutager i Tide og senere have set efter, hvorvidt de Resultater, der fremkom paa den Maade, nærmere skulde forrigeres, saafremt man, inden Prøvetiden var ude, havde naaet at faae en ny Affutage. Dette tror jeg vilde have været rigtigst i Stedet for at lade saa overordentlig lang Tid gaa hen med Underhandlinger om muligt at faae en anden Affutage, uden dog at faae den til Brug. Dernæst frembyder sig ved denne Ytring en anden Lænte, nemlig om Affutagens Indflydelse paa Prøvernes Sikkerhed. Den ærede Minister udtalte, at det var rimeligt nok, at Kanonen ikke kom til at vise sig i fuld Virksomhed, naar man ikke havde den rette Affutage. Da den vedkommende Kanon i flere Retninger har vist sig som en udmærket Kanon ved Hjælp af en midlertidig Affutage, ligger ifølge den ærede Ministers Udtalelse, hvad der ogsaa synes vel begrundet i Sagens hele Natur, den Lænte ikke fjern, at man kunde antage, at denne Kanon vilde vise sig endnu betydelig bedre, og at de enkelte Ulemper, man har bekløvet, ikke ville vise sig nær saaledes — Noget, jeg iøvrigt som Lægmand ikke kan udtale mig nærmere om — hvis man havde havt den paagjældende Affutage. Altsaa forekommer det mig først, at man har udsat Prøven for længe efter at faae den vedkommende Affutage, og for det Andet, at, hvis man ansaa dens An-

stæffelse for aldeles nødvendig for at have paalidelige Prøver, har man affluttet Prøverne for tidligt; thi saa maatte maa have ventet, til man i dette Foraar havde faaet Affutager, og da have fornyet Prøverne med den forbedrede Kanon. Imidlertid gaar jeg som hele Udvalget ind under Artilleriets Anskuelser om den nye Kanon. Naar ærede Medlemmer have ment, at Udvalgets Indstilling ikke var tilstrækkelig begrundet i Betænkningen, skal jeg bemærke, at denne Indsigelse kan jo være særdeles vel begrundet fra enkelte Medlemmers Side, uden at Udvalget iøvrigt kan tage mod nogenformelt Bebreidelse: thi Sagen er jo den, at ligeoverfor saadanne Spørgsmaal ere Medlemmerne meget forskjellig stillede og ofte ganske særligt stillede; et Medlem kan ville have en Slags Oplysninger, et andet en anden Slags. En vil have dem i en mere udvidet Form, en Anden i en kortere, og jeg veed iøvrigt ikke, hvilke Oplysninger der f. Ex. skulde berolige den Læntegang, at, fordi vi have et færre Antal Batterier end Fjenden, er det ligegyldigt, om de due noget eller ikke, som vi sende mod Fjenden. Det vilde være meget vanskeligt for Udvalget at skaffe Oplysninger, der kunde tilfredsstille en saadan Læntegang. Jeg tror, at Udvalget i den Henseende ikke har handlet anderledes end ethvert andet Udvalg; det har begrundet sin Indstilling dels paa det, der er fremsat i Betænkningen og saa suppleret ved Ordførers Bemærkninger, og dels paa de Udvalget forelagte Aktstykker. Dette er udtrykkelig udtalt i Betænkningen, idet afskillige af Aktstykkerne ere af den Natur, at de ikke saaledes kunne forelægges Rigsdagens Kreds, at de kunne afstrykes i Betænkningen; men saavidt jeg skjønner, er der ikke Noget til Hinder for, at hvert enkelt Medlem kan faae disse øvrige Aktstykker at se, paa hvilke Udvalget har begrundet sin Indstilling; men Et er at kunne efterse dem som Rigsdagsmand, et Andet at kunne afgive dem til Afstrykning i selve Betænkningen. Udvalget har derfor støttet sin Indstilling dels paa den Fremstilling, man har givet, og dels paa de øvrige foreliggende Aktstykker. Naar nu ærede Medlemmer vare saaledes stillede til denne Sag, at de ikke vare tilfredse med Udvalgets Betænkning og mulig aldrig kunde blive tilfredse med noget Udvalgs Betænkning, naar dets Indstilling ikke gif dem med, saa var det naturligt, forekommer det mig, at de, ligesom man plejer at gjøre, havde henvendt sig til Udvalgets Formand eller Bureauet om at faae udlånt disse Aktstykker for nærmere at prøve, hvad der udenfor Betænkningen laa for, som begrundede Udvalgets Indstilling (Afskydelse af Winther). Hvis det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Balgkreds har Noget at klage over med Hensyn til disse Ytringer, maa jeg bede ham sige det saa høit, at jeg er istand til at høre det. Det forekommer mig, at det ærede